FIȘĂ DE LUCRU

Florean Dora Laura
Colegiul Naţional „ Petru Rareş”, Beclean

Obiectul: limba şi literatura română
Clasa: a IX-a F (filologie)
Unitatea de învăţare: Personalităţi. Exemple. Modele
Subiectul: *Personalitatea lui Ştefan cel Mare în textul cronicăresc şi în textul literar*
Texte- suport: 1. *Letopiseţul Ţării Moldovei*, Grigore Ureche
2. *Fraţii Jderi*, Mihail Sadoveanu

Competenţe specifice:

- să identifice în fragmentele de text date trăsăturile fizice şi morale ale lui Ștefan cel Mare;
- să compare fragmentele din cele două opere literare, pentru a sesiza asemănări şi deosebiri în construirea eroului;
- să precizeze calităţi ale lui Ştefan cel Mare, care să-i asigure statutul de personalitate, respectiv de exemplu/ model;
- să identifice şi să explice rolul stilistic al elementelor descriptive ale portretului.

Grupa 1

1. Identificați trăsăturile fizice și morale ale domnitorului Ștefan cel Mare așa cum reies din cronica lui Grigore Ureche.
2. De ce cronicarul a optat pentru structura *nu mare de statu* în locul uneia de genul **scund, mărunt**?

Grupa 2

1. De ce credeți că potretul debutează cu înșiruirea unei serii de trăsături negative ale domnitorului?

2. Arătați ce rol are în text evocarea fiului domnitorului, Bogdan.

Grupa 3

1.Cum apare, în fragmentul dat relația dintre domnitor și popor?

2.Ce figură de stil o evidențiază? Comentati.

Grupa 4

1. Identificați, în fragmentele extrase din romanul *Frații Jderi* trăsăturile fizice ale domnitorului Ștefan cel Mare și comentați/le succint, arătând ce sugereaza acestea.

2. Trăsătura fizică dominantă a domnitorului este…….., iar faptul că oamenii îl privesc „de jos în sus” are rolul de a…….....

Grupa 5

1. Identificați, în fragmentele extrase din romanul *Frații Jderi* trăsăturile morale ale domnitorulșui Ștefan cel Mare și comentați/le succint, arătând ce sugereaza acestea.

Texte suport

„Fost-au acest Ştefan om nu mare de stat, mânios şi degrabă vărsătoriu de sânge nevinovat; de multe ori la ospeţe omorâea fără judeţu. Amintrilea era om întreg la fire, neleneşu, şi lucrul său îl ştia a-l acoperi şi unde nu gândeai, acolo îl aflai. La lucru de războaie meşter, unde era nevoie însuşi se vârâea, ca văzâdu-l al săi să nu se înderăpteze şi pentru aceea raru războiu de nu biruia, că ştiindu-să căzut jos se rădica deasupra biruitorilor. Mai apoi după moartea lui şi feciorul său,Bogdan vodă, urma lui luasă,de lucruri vitejeşti, cum să tâmplă din pom bun,roadă bună iese.

Iară pe Ştefan vodă l-a îngropat ţara cu multă jale şi plângere în mănăstire în Putna, care era de dânsul zidită. Atâta jale era că plângea toţi ca după un părinte… Ce după moartea lui,până astăzi îi zicu sveti Ştefan vodă,nu pentru sufletul,ce ieste în mâna lui Dumnezeu,că el încă au fostu om cu păcate, ci pentru lucrurile lui cele vitejeşti ,carile niminea din domni,nici mai nainte nici după aceia l-au ajunsu Au domnitu Ştefan vodă 47 de ani şi 2 luni şi 3 săptămâni şi au făcut 44 de mănăstiri şi însuşii ţiitoriu preste toată ţara".

(*Letopiseţul Ţării Moldovei,* Grigore Ureche)

,, Vodă Ştefan călcând atunci în al patruzecelea an al vârstei, avea obrazul ars proaspăt de vânt de primăvară. Se purta ras cu mustaţa uşor cărunţită. Avea o puternică strângere a buzelor şi o privire verde tăioasă. Deşi scund de statură, cei dinaintea sa opriţi la zece paşi, păreau că se uită la el de jos în sus…

"Vodă făcu semnul creştinesc şi sărută Evanghelia, apoi îndemnă printr-un semn mic, din ochi, pe coconul său să săvârşească acelaşi lucru. Poporul şi dregătorii se aplecară adânc în faţa slăvitei feţe a Măriei Sale… Îndată medelnicerul sfântului locaş păşi înainte, înfăţişând pâinea şi sarea. Abia o atinse de buze şi se puse în mişcare cu pas viu…Cum presfinţitul Iosif umbla greu în odăjdii, Vodă se opri zâmbind o clipă, şi porni iar mai domol, alături de călugăr.

(Mihail Sadoveanu, *Fraţii Jderi*)